

Στην ιστοσελίδα του ΑΕΤΟΥ ο σύλλογος του χωριού θέλει ασχοληθεί και αναδείξει ένα από τα μεγαλύτερα φωμοτόπια της περιοχής του Ασπροποτάμου. Για πάνω από 150 χρόνια η μικρή αυτή κοιλάδα (έργο των δυνατών κυμάτων του Αχελώου (Ασπροποτάμου) ήταν το μεγάλο φωμοτόπι των κατοίκων του Δοβροί (Αετός).

Ο μικρός αυτός γεωργικός τόπος σε συνδυασμό με την δυναμική κτηνοτροφική δραστηριότητα, κράτησε ζωντανό το χωριό διαφορετικά η ζωή θα ήταν ανύπαρκτη. Πιστεύω πως όσοι ζήσανε το όργωμα και το θέρισμα και την συγκομιδή του καρπού της Λογγάς, μόνο αυτοί γνωρίζουν τη σημασία της πιθανής υπερβολής των αναφερομένων σ' αυτό εδώ το κείμενο.

Η Λογγά λοιπόν είναι δημιούργημα του Ασπροποτάμου. Σε άλλες πιο πεδινές περιοχές τις Λογγιές ο Άσπρος τις μεταλλάσσει όποτε θέλει! Το πώς δημιουργήθηκε είναι κάτι που έχει σχέση και με την καταστροφή του παλιού χωριού.

Λένε πως κάποτε το ορμητικό ρέμα Κόκκινος που χύνεται στον Άσπρο δίπλα στη διαμορφωθείσα Λογγά, ξεχείλιζε τόσο γρήγορα και δυνατά (αυτό συμβαίνει κυρίως με τον Άραχθο ψηλά) ώστε δεν πρόλαβε ο Άσπρος να τον συναντήσει “φορτωμένος” κι αυτός. Το αποτέλεσμα ήταν να “χτυπήσει” το λιγιστό νερό του Άσπρου και να το κλείσει με κορμούς και κοτρώνες. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα ερχόμενος ο Άσπρος “γεμάτος” να γυρίσει το ποτάμι πίσω. Τότε προφανώς η Λογγά να μην υπήρχε και το έδαφος να ήταν μαλακό και πιθανόν με πολλά καλλιεργήσιμα επίπεδα του παλαιού χωριού.

Όταν ο Άσπρος με τον καιρό απόφραξε το σημείο επαφής με το Κόκκινο, τότε φύγανε τα νερά της λίμνης αλλά ήδη οι διαβρώσεις πήρανε και τα μαλακά εδάφη κι έτσι σχηματίστηκε σιγά σιγά η Λογγά.

Αυτή είναι θεωρητική άποψη. Στην ενότητα ετούτη έχουμε το περιθώριο απόψεων ακόμη και στοιχειωδών ερευνών και επιστημονικών τοποθετήσεων. Γι’ αυτό, το ιστολόγιό μου θα έχει συνεχή ενημέρωση για κάθε ενότητα.

Η θέση της Λογγάς είναι τέτοια που το ποτάμι πολλές φορές δεν τη σεβάστηκε και την φόρτωσε με νερά, αλλά και χρήσιμη άμμο! Αυτό είναι αλήθεια γιατί πολλές φορές είδαμε τη Λογγά γεμάτη νερά. Αυτό φυσικά συνέβαινε το χειμών όταν τα χτήματα ήσαν οργωμένα.

Η έκταση της Λογγάς είναι 28.000 τετρ. μέτρα. Το σχήμα της είναι αυγοειδές όπως συμβαίνει στις περισσότερες λογγιές. Έρχεται σε επαφή με τον Ασπροπόταμο και το ύψος του επιπέδου της δεν είναι πάνω από 3.00μ. το καλοκαίρι από την κοίτη του. Η “ζωντανή” Λογγά (γιατί εδώ και 30 χρόνια έχει “πεθάνει”) είχε τουλάχιστον πέντε καλύβες πέτρινες με πέτρινη επίσης στέγη, με διαστάσεις περίπου 4Χ4Χ3,50 και ήσαν οι αποθήκες των γεωργικών προϊόντων των Αετιωτών. Μεταξύ ποταμού και Λογγάς περνούσε ο Εθνικός δρόμος. Ακριβώς. Μέχρι να γίνει η χάραξη του δρόμου και η κατασκευή του (σήμερα), ο δρόμος ημιονικός και καρόδρομος περνούσε από κει.

Μεταξύ δρόμου και Λογγάς περνούσε ο υδραύλακας με τον οποίο πότιζαν οι Αετιώτες τα χωράφια τους. Το νερό ερχόταν από απόσταση ενός χιλιομέτρων περίπου και η διαφορά υψόμετρου από τη Δέση του ποταμού απ' όπου ξεκινούσε, ήταν 10 μέτρα.

Το αυλάκι αυτό είχε πλάτος 1,50μ. περίπου και βάθος επίσης 1,50μ. Κατασκευάστηκε πολλά χρόνια πριν (πάνω από 200 χρόνια) και συντηρούνταν κάθε αρχές καλοκαιριού.

Η Λογγά δεν ήταν χτήμα όλων των Αετιωτών. Οι χτηματίες εκεί είναι Τσακαλαίοι, Καρνασαίοι και Γλαβαίοι. Οι πρώτοι μέτοικοι του χωριού.

Την εποχή προ του 1821 δόθηκε από τον Μπαρούτα (Μεσοχώρα) προίκα στον Γ. Στουρνάρα. (από τη συνέντευξη του Απ. Κόγκου).

Κατά τον Ιούνιο μήνα οι ιδιοκτήτες της Λογγάς με προσωπική εργασία “δένανε” το ποτάμι στη θέση «του Παπά τη Βρύση» κόβοντας πλατανόξυλα που τα χώνανε χιαστί και σταυρωτά στο πλάι του βυθού (είχε πολύ χαλίκι το ποτάμι) αφού κατασκεύαζαν πρώτα τοίχο πέτρινο στη πλευρά που θα γέμιζε νερό κι ύστερα είσοδο στ' αυλάκι. Το πραγματικά ευφύες φράγμα το ντύνανε με πλατανόφυλλα κι έτσι και το ποτάμι έφευγε ήσυχο και το νερό που θέλαμε πήγαινε στη Λογγά.

(Στην ενότητα αυτή μπορούν όσοι χρήστες γνωρίζουν και θέλουν να γράψουν για τα Δέση και τη Λογγά, να στείλουν τις απόψεις τους).

Η Λογγά φιλοξενούσε στις δύο άκρες της δυο Μύλους. Το Μύλο της Γύρας και το Μύλο του Κόκκινου. Για τους Μύλους θα κάνουμε στη συνέχεια ειδικές αναφορές κι αν υπάρχουν θα δημοσιεύσουμε φωτογραφίες.

Οι Μύλοι αυτοί δεν υπάρχουν. Για να υπάρξουν έπρεπε να υπάρχουν και άνθρωποι που τους είχαν ανάγκη. Όταν καταστρέψανε το Μύλο του Κόκκινου δεν ξέρω αν ρωτήσανε του

κατοίκους αν τους χρειαζόμασταν. Πιστεύω πως πρώτα του εγκαταλείψαμε (όπως και τη Λογγά) κι ύστερα τους καστρέψανε οι Εργολάβοι του έργου.

Η Λογγά μπορεί να λέγεται Ψωμοτόπι ωστόσο ήταν και πολύ μάλιστα ψωμοτόπι του μουλαριού γιατί πολλοί χωριανοί τη σπέρνανε τριφύλλι για τα ζώα. Ένα μουλάρι ίσον ένα σημερινό αυτοκίνητο. Αντί για βενζίνη έκαιγε ... τριφύλλι.

Στη πάνω πλευρά της Λογγάς υπήρχε η Στέρνα (αποθήκη νερού), που το νερό της ερχόταν από το δυτικό ρεματάκι του χωριού μας. Εκεί είναι τα χωράφια του Βαρκό όπως και της Γύρας. Αυτά τα χωράφια δεν ποτίζονταν από το νερό της Λογγάς γιατί ήσαν πιο ψηλά και το νερό δεν μπορούσε να φτάσει